

Wyrok z dnia 6 września 1995 r.
II URN 14/95

W sprawie o rentę inwalidzką z tytułu wypadku przy pracy ustalenie daty, w której powstało prawo do tego świadczenia powinno nastąpić z uwzględnieniem art. 76 i art. 99 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin - Dz. U. Nr 30, poz. 267 ze zm. (art. 25 pkt 3 ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych - jednolity tekst: Dz. U. z 1983 r., Nr 30, poz. 144 ze zm.).

Przewodniczący SSN: Maria Tyszel, Sędziowie SN: Maria Mańkowska, Stefania Szymańska (sprawozdawca),

Sąd Najwyższy, przy udziale prokuratora Iwony Kaszczyszyn, po rozpoznaniu w dniu 6 września 1995 r. sprawy z wniosku Sławomira R. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddział w B. o rentę inwalidzką wypadkową, na skutek rewizji nadzwyczajnej Ministra Sprawiedliwości [...] od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku z dnia 26 stycznia 1994 r., [...]

u c h y l i ł zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Wojewódzkiemu-Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku do ponownego rozpoznania.

U z a s a d n i e

Sławomir R., zatrudniony w Zakładzie Przemysłu Drzewnego w charakterze pomocnika w produkcji drzewnej (stolarza), uległ w dniu 16 października 1992 r. wypadkowi przy pracy doznając uszkodzenia prawej ręki. Wniosek o inwalidzką rentę wypadkową poszkodowany zgłosił w dniu 29 lipca 1993 r. Obwodowa Komisja Lekarska nie zaliczyła wnioskodawcy do żadnej grupy inwalidów z tytułu wypadku przy pracy. Decyzją z dnia 31 sierpnia 1993 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych-Oddział w B. odmówił przyznania inwalidzkiej renty wypadkowej z uwagi na brak inwalidztwa.

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku poddał wnioskodawcę badaniom lekarskim przez biegłych sądowych lekarzy specjalistów chirurga oraz internistę. Biegli sądowi rozpoznali u poszkodowanego przykurcz wyprostny palca drugiego po otwartym złamaniu prawej ręki oraz częściową amputację pourazową palca trzeciego i czwartego tejże ręki i wyrazili opinię, że badany jest inwalidą III grupy wskutek wypadku przy pracy oraz że inwalidztwo istnieje od daty wypadku.

Wyrokiem z dnia 26 stycznia 1994 r. Sąd Wojewódzki zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał wnioskodawcy rentę inwalidzką III grupy inwalidów w związku z wypadkiem przy pracy od dnia 23 grudnia 1993 r. Wyrok nie został zaskarżony do Sądu Apelacyjnego przez żadną ze stron. Nie zostały też sporządzone motywy wyroku, gdyż strony w ustawowym terminie takiego wniosku nie zgłosiły. Wyrok Sądu Wojewódzkiego zatem uprawomocnił się i został wykonany przez organ rentowy.

Od wyroku tego założył rewizję nadzwyczajną Minister Sprawiedliwości. Zarzu-

cając rażące naruszenie prawa, tj. art. 3 § 2 k.p.c. oraz art. 18 w związku z art. 25 ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (jednolity tekst: Dz. U. z 1983 r., Nr 30, poz. 144 ze zm.), oraz art. 76 i art. 99 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267 ze zm.), a nadto naruszenie interesu Rzeczypospolitej Polskiej, Minister wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w części dotyczącej daty przyznania renty inwalidzkiej z tytułu wypadku przy pracy i przekazanie sprawy w tej części Sądowi Wojewódzkiemu-Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu rewizji nadzwyczajnej podkreślono, iż zaskarżony wyrok w części dotyczącej początkowej daty przyznania wnioskodawcy świadczenia zapadł z rażącym naruszeniem powołanych w rewizji przepisów. Zgodnie bowiem z art. 76 ustawy o z.e.p., prawo do świadczeń określonych w ustawie powstaje z dniem spełnienia się wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa, a jeżeli pracownik pobiera zasiłek chorobowy, prawo do emerytury lub renty inwalidzkiej powstaje z dniem zaprzestania pobierania tego zasiłku. W myśl zaś art. 99 tej ustawy świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, jednak za okres nie dłuższy niż 3 miesiące kalendarzowe poprzedzające miesiąc, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu. Przepisy te stosuje się także do świadczeń przyznanych na podstawie ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. Przyjęta zaś przez Sąd Wojewódzki data powstania prawa do renty inwalidzkiej wypadkowej należnej wnioskodawcy nie uwzględnia tych zasad. Wnioskodawca powinien bowiem otrzymać świadczenie wypadkowe od tej daty, od której pozwalają na to przepisy prawa. Tymczasem nie można ustalić, jakimi kryteriami kierował się Sąd Wojewódzki przyznając wnioskodawcy rentę inwalidzką wypadkową od dnia 23 grudnia 1993 r. Z akt rentowych wynika, że wniosek o to świadczenie wnioskodawca zgłosił w dniu 29 lipca 1993 r. Natomiast według stwierdzenia zakładu pracy zasiłki chorobowe pobierał od 16 października 1992 r. do 22 grudnia 1992 r. Na kartach 8 i 10 akt rentowych widnieją adnotacje, że zasiłki chorobowe wnioskodawca pobierał do dnia 22 grudnia 1992 r. Lekarze biegli sądowi zaliczyli wnioskodawcę do III grupy inwalidów z tytułu następstw wypadku przy pracy od daty wypadku i z tą opinią zgodził się lekarz inspektor orzecznictwa inwalidzkiego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. W tej sytuacji, gdy chodzi o określenie daty początkowej powstania u wnioskodawcy prawa do renty inwalidzkiej wypadkowej, winny mieć zastosowanie przepisy art. 25 pkt 3 ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. oraz przepisy art. 76 i art. 99 ustawy o z.e.p. W świetle zaś tych przepisów należało wnioskodawcy przyznać rentę inwalidzką wypadkową od terminu wcześniejszego niż to uczynił Sąd Wojewódzki w zaskarżonym wyroku.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W uzasadnieniu wyroku sporządzonym na żądanie Sądu Najwyższego, Sąd Wojewódzki podał, iż przyznanie wnioskodawcy renty inwalidzkiej wypadkowej od dnia 23 grudnia 1993 r., a nie od 23 grudnia 1992 r., tj. od ustania prawa do zasiłku chorobowego, nastąpiło na skutek oczywistej omyłki pisarskiej. Co więcej, postanowieniem z dnia 5 czerwca 1995 r. Sąd Wojewódzki sprostował oczywistą omyłkę w wyroku z dnia 6 stycznia 1994 r. "przez zastąpienie daty "1993" - właściwą datą, tj.

"1992" - z powołaniem się na art. 350 k.p.c.

Należy podkreślić, iż Sąd Wojewódzki wydając powyższe postanowienie wyroczył poza granice określone w art. 350 k.p.c. Przyjęta przez k.p.c. klasyfikacja wadliwości jest wyczerpująca. Są to niedokładności, omyłki pisarskie, rachunkowe lub inne oczywiste omyłki. Redakcja art. 350 k.p.c. wskazuje na to, że wszystkie wymienione w nim wady orzeczenia charakteryzuje cecha ich oczywistości, stanowiąca zarazem granice przedmiotowej dopuszczalności sprostowania, które wyrażają się w tym, że sprostowanie nie może prowadzić do zmiany merytorycznej orzeczenia. Pod pojęcie oczywistej omyłki nie podpada przeoczenie, jakiego Sąd się dopuścił przy powzięciu swej decyzji in merito, czyli przy rozstrzygnięciu sporu. Wadliwość taka może stanowić tylko podstawę do zaskarżenia wyroku rewizją lub rewizją nadzwyczajną. Ogólnie ujmując można powiedzieć, że nie podlegają sprostowaniu błędy dotyczące samego orzekania.

Sprostowanie przez Sąd Wojewódzki zaskarżonego wyroku w części dotyczącej początkowej daty przyznania wnioskodawcy renty inwalidzkiej wypadkowej ze wskazaniem, iż chodzi o datę 23 grudnia 1992 r., a nie o datę 23 grudnia 1993 r., stanowiło w tym zakresie zmianę merytoryczną, a więc niedopuszczalną w świetle art. 350 k.p.c. Dlatego Sąd Najwyższy uznał, iż postanowienie to nie stoi na przeszkodzie rozpatrzeniu rewizji nadzwyczajnej.

Mimo niekwestionowanego ustalenia Sądu Wojewódzkiego co do daty powstania inwalidztwa wnioskodawcy (data wypadku) oraz daty ustania prawa do zasiłku (28 grudnia 1995 r.), nie została wyjaśniona kwestia, od jakiej daty należało wnioskodawcy przyznać rentę inwalidzką wypadkową.

Zgodnie z art. 76 ustawy o z.e.p., prawo do świadczeń określonych w ustawie powstaje z dniem spełnienia się wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa, a jeżeli pracownik pobiera zasiłek chorobowy, prawo do emerytury lub renty inwalidzkiej powstaje z dniem zaprzestania pobierania tego zasiłku. W myśl art. 99 tejże ustawy, świadczenie wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, jednakże za okres nie dłuższy niż 3 miesiące kalendarzowe poprzedzające miesiąc, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

W sprawie brak jest ustalenia Sądu, w jakiej dacie wnioskodawca zgłosił wniosek o rentę inwalidzką wypadkową, co ma istotne znaczenie z uwagi na art. 99 ustawy o z.e.p. W szczególności chodzi o to, czy data ta nie jest późniejsza niż data ustania prawa do zasiłku chorobowego. W uzasadnieniu wyroku brak jest ustosunkowania się do tej kwestii, mimo iż widniejąca na wniosku data jego wpływu do organu rentowego może wskazywać, iż wniosek został zgłoszony po dacie ustania prawa wnioskodawcy do pobierania zasiłku.

Kierując się powyższym Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji wyroku na mocy art. 422 § 1 k.p.c., mając ponadto na uwadze, iż wyrok ten narusza także interes Rzeczypospolitej Polskiej (art. 421 § 2 k.p.c.).

=====